

nuttige naslaanbron is wat deur baie mense en vir verskillende doeleindes gebruik kan word. Die atlas is tipografies baie goed versorg en uitgegee in 'n formaat ietwat groter as A4. Dit is stewig gebind en maklik hanteerbaar is vir naslaandoeleindes. Hierdie werk kan beskou word as een van die belangrikste historiese publikasies wat in die afgelope jare in Afrikaans verskyn het. 'n Mens hoop dat hierdie publikasie werklik 'n stap verteenwoordig in die totstandkoming van 'n atlas oor die hele Suid-Afrikaanse geskiedenis.

P. de Klerk

PU vir CHO (Vaaldriehoekcampus)

Plaaslike geskiedenis van Louis Trichardt

J.W.N. TEMPELHOFF, *Dorpsmense van Soutpansberg 1899-1999*. 100 Louis Trichardt.

Groter Louis Trichardt Oorgangsraad

Louis Trichardt

1999

ISBN 0-9584-2860-3

Prys R80

Gedurende die afgelope paar dekades het die skrywe van streeks- en plaaslike geskiedenis vinnig vordering ten opsigte van gehalte getoon. Die tyd toe hierdie tipe geskiedenis skrywing hoofsaaklik eensydig-saamgeflanse herinneringskrifte was, is blykbaar in 'n groot mate verby. Hoewel daar van tyd tot tyd nog ongewenste produkte in hierdie verband op mark kom, is dit verblydend dat groter plaaslike owerhede tans in die meeste gevalle professionele historici nader om dié taak te verrig. Hoewel daar in die verlede soms kritiek uitgespreek is teen bydraes in die RGN se plaaslike geskiedenisreeks, kom 'n groot deel van die krediet vir die verbetering in gehalte van dié genré in die Suid-Afrikaanse historiografie dié inisiatief toe. Dit het waarskynlik meer as enigiets anders historici en die breë publiek bewus gemaak van die noodsaaklikheid om ook hierdie publikasies 'n meer professionele inslag te gee.

Die publikasie van Johann Tempelhoff, *Dorpsmense van die Soutpansberg, 1899-1999*, val binne die kategorie van professionele geskiedskrywing in streeks- en plaaslike geskiedenis. Die skrywer het met hierdie werk dié voordeel gehad dat hy kon bou op sy baie stewige proefskrif wat oor blankevestiging in die distrik

Soutpansberg handel.¹ *Dorpsmense van die Soutpansberg* moes nogtans in baie opsigte ook nuut vanuit die grond nagevors en saamgestel word.

Tempelhoff het hierdie publikasie in opdrag van die Oorgangsraad van die Groter Louis Trichardt saamgestel. Die probleem inherent aan 'n opdragpublikasie, naamlik dat die opdraggewer ten alle koste tevrede gestel en nie geaffronteer moet word nie, word deur Tempelhoff vermy. Sy werk is deurgaans krities en verantwoord. Die indeling van hoofstukke volg 'n natuurlike chronologiese gang en neem 'n aanvang met "'n prehistoriese verkenning van die Soutpansbergse omgewing". Dit trap nie in die strik van om óf enersyds net aan plaaslike politiek óf andersyds om te swaar op net die blanke te fokus nie. In hierdie opsig streef die werk na 'n totale benadering. Sosio-ekonomiese en ander dimensies word byvoorbeeld deeglik in ag geneem en die rol van swartmense word baie meer prominent as in vorige werke aangedui.

Die groot aantal fotos wat ingesluit word, tel tot die krediet van die werk en help om veral die sosiale geskiedenis van Louis Trichardt te versterk. Dit is egter jammer dat fotos van veral die vroeëre tydperk nie goed afgedruk het nie. Klaarblyklik om koste te bespaar is 'n eenvoudige, dog treffende omslag op sagte buiteband aangebring.

Dorpsmense van die Soutpansberg word sterk aanbeveel by almal wat in dié streek of in plaaslike geskiedenis oor die algemeen belang stel.

Johan Bergh

Universiteit van Pretoria

Breë veld van SA geskiedenis bondig bespreek

ROBERT ROSS, *A concise history of South Africa*
Cambridge University Press, Cambridge (UK), 1999
pp. 219, illustrations, index
ISBN 0 521 57578 8
R99-96

Die boek van Robert Ross, *A concise history of South Africa*, Cambridge University Press, Cambridge, 1999, vorm deel van 'n reeks oor "Concise histories" van

1. J.W.N. Tempelhoff, "Die okkupasiestelsel in die distrik Soutpansberg, 1886-1899" *Argiefjaarboek vir Suid-Afrikaanse geskiedenis* 60, 1997.

Historia, 45(2), November 2000, pp. 529-44.